

Tilsynserklæring 2014

Skole

Byens Skole, Høffdings vej 75, 2500 Valby

Skolekode

101111

Tilsynsførende

Lektor, ph.d. Camilla Hutters, fam@koedhutters.dk

Tilsynets art og omfang

Tilsynet er gennemført 10. december 2013 og samt 20. marts 2014 på baggrund af en tilsynsplan udarbejdet i samarbejde med skolens ledelse. Der er i forbindelse med tilsynet aftalt et særligt fokus på tværfaglige afdelingsuger med mulighed for fordybelse. Derudover er der foretaget tilsyn i ordinær fagundervisning i matematik, samfundsfag og engelsk. Der er desuden gennemført et interview med skolens ledelsesteam om arbejdet med de tværfaglige uger.

Følgende undervisning er overværet ifbm. besøget:

- Værkstedsforløb på mellemtrinnet om papirkunst med origami og klip som del af 2-ugers forløb med kreative juleuger (kreative fag og matematik).
- Teaterforløb på overbygningen om Det forsømte forår som del af 2 ugers tværfagligt forløb (kreative fag og dansk).
- Matematik i 4 klasse, del af forløb om målestoksforhold
- Samfundsfag i 9 klasse, avisprojekt om Berlin på baggrund af studietur.
- Engelsk i 6. klasse, del af forløb om filmen 'Bent it with Beckham'

I forbindelse med tilsynet er der gennemført observationer af skolens undervisning og øvrige aktiviteter samt ført samtaler med ledelse, lærere og elever. Lærernes undervisningsplaner samt de anvendte undervisningsmaterialer er indgået i tilsynet og sammenlignet med Fælles mål i de respektive fag. Desuden er karaktergennemsnit fra 9. klasses afgangsprøve de seneste tre år samt informationerne på skolens hjemmeside blevet gennemset sammen med udvalgte dokumenter om skolens virksomhed: Skolens nye 'Spisevision' og manifest for skolens spiseordning samt program for pædagogisk weekend for skolens lærere og pædagoger.

Det generelle indtryk af skolen

Skolen er en åben plan skole opdelt i tre afdelinger; indskoling, mellemtrin og overbygning. Alle afdelinger råder over klasselokaler samt fællesområder, som kan bruges til gruppe- og værkstedsundervisning. Hver afdeling har tilknyttet et team af lærere og en afdelingsleder, som arbejder sammen om at afvikle undervisningen. Desuden indgår skolens pædagoger i undervisningen i indskolingen og på mellemtrinnet. Undervisningen er både organiseret som enkeltfagsundervisning og

tværfaglig pulje- og projektundervisning. Navnlig pulje- og projektundervisningen planlægges på tværs i de enkelte afdelinger, mens undervisningen i de øvrige fag primært foregår i klasser. Der er et godt og fleksibelt undervisningsmiljø i alle afdelinger - dog synes det åbne miljø på mellemtrinnet at skabe mindre støjproblemer.

Skolens værdier: *nysgerrig udvikling, anerkendende dialog og tolerante fællesskaber* udfoldes tydeligt i skolens praksis. Den daglige omgang på skolen er præget af dialog mellem lærere og elever, og der er fokus på at inkludere alle elever i skolens fællesskaber. Der holdes jævnligt samlinger i afdelingerne, hvor fælles emner drøftes, og hvor eleverne har mulighed for at komme til orde.

I indeværende skoleår er der desuden indført en ny spiseordning, der har haft til formål at styrke det fælles ansvar omkring spisningen samt fællesskabet mellem eleverne på tværs af klasser og årgange. Der er formuleret et fælles 'Spisemanifest' og eleverne er inddelt i mindre spisegrupper bestående af både små og store elever, der har et fælles ansvar for spisning og oprydning. Som noget nyt deltager alle skolens lærere og pædagoger også i den fælles spisning (tidligere deltog kun dem, der havde 'spisevagt').

Skolen har en praktisk-musisk profil, der sætter sit præg på dagligdagen. Der er fællessang i forbindelse med samlingerne, der arbejdes med teaterforestillinger og avisproduktion og der inddrages kreative materialer i undervisningen. Der er desuden obligatorisk musikundervisning frem til 7. klasse, ligesom skolen har sin egen musikskole, som tilbyder instrumentundervisning.

Skolen synes overordnet set at have en god balance mellem at være en lilleskole med fokus på tværfaglighed og kreativitet og samtidig arbejde systematisk med fælles mål for de forskellige fag. Elevernes standpunkter evalueres og drøftes regelmæssigt med både forældre og elever. Ligeledes er evaluering en integreret del af undervisningsplanlægningen, hvor der blandt andet tages afsæt i en fælles evalueringsmatrix.

Derudover gennemføres der i slutningen 3. klasse evaluerende test i fagene dansk og matematik. Testen er et internt dokument til skolebrug, men danner afsæt for skolehjem samtalen det pågældende år. Fra 7. klasse får eleverne karakterer efter 7-trinsskalaen. Skolen tilbyder fuld afgangsprøve i 9. klasse. Gennemsnitskaraktererne i 2013 ligger en over eller en del over landsgennemsnittet i alle obligatoriske fag undtagen færdighedsregning, der ligger på niveau. Karaktergennemsnittet er steget i alle fag siden forrige skoleår.

Det professionelle miljø

Der synes at være et godt og professionelt miljø på skolen, præget af videndeling, samarbejde og dialog. Skolen arbejder målrettet og systematisk med fælles udviklingstiltag, og lærere og ledelse mødes jævnligt for at drøfte og koordinere undervisningen, både i dagligdagen og på ugentlige møder. Lærerne fremstår reflekterede og engagerede omkring deres undervisning, og de giver udtryk for stor lyst og vilje til at tage del i og udvikle skolens virksomhed. Teamsamarbejde er en integreret del af skolens virke, og lærerne er organiseret i afdelings- og fagteam.

Skolens lærere deltager jævnligt i fælles efteruddannelsesforløb. Fx har der i efteråret 2013 været afholdt en pædagogisk weekend for skolens lærere og pædagoger om inklusion, som er fulgt op med udarbejdelse af handleplaner frem mod 2016. Det er desuden afsat en pulje til individuel kompetenceudvikling, som lærerne kan søge.

Der har i løbet af skoleåret været flere personaleudskiftninger både i ledelsen og blandt lærerne. Udskiftningerne betyder, at der har været fokus på at indkøre nye medarbejdere og opbygge samarbejdet på skolen. Samtidig har implementeringen af OK 13 taget tid. Skolens udviklingsarbejde skrider derfor langsommere frem end først planlagt. Det gælder blandt andet udmøntningen af skolens nye vision: 'Væksthus for de nysgerrige', som først igangsættes i skoleåret 14/15.

Samtidig arbejder skolens ledelse på at lave en plan for implementeringen af den nye folkeskolelov, som i mødekommer de nye krav, men samtidig bevarer skolens pædagogiske profil. Ledelsen vil konkret i implementeringen skelne mellem:

- Nye tiltag, som skolen skal gennemføre (fx lektiecafe eller engelsk fra 1 klasse)
- Noget skolen skal gøre mere af og som falder sammen med skolens strategi. Fx mere undervisning, der forbinder teori og praksis.
- Ting som skolen ikke skal ændre, enten fordi man allerede praktiserer det (fx samtænkning med fritidsordning). Eller fordi det ikke passer med skolens profil (fx mere enkeltfaglig undervisning).

Vurdering af undervisningen

Undervisningen gennemføres på dansk.

Undervisningen fremstår overordnet set som velovervejet, relevant og afvekslende, og som præget af en god vekslen mellem struktureret fagfaglig læring og tværfaglige forløb og projekter, hvor der er mulighed for at gå i dybden med et emne. Lærerne har en tydelig retning og struktur for undervisningen, og de er gode til at rammesætte hvad sigtet med de forskellige forløb er. Der er god dialog mellem lærere og elever, og langt de fleste elever er aktive i timerne.

Eleverne fremstår gennemgående motiverede og deltagende. Eleverne er desuden gode til at organisere deres arbejde og til at sparre med hinanden og arbejde sammen om at løse opgaverne. I alle de overværede lektioner arbejder eleverne fokuseret og engageret med de opgaver, der stilles, ligesom de tager ansvar og har styr på hvor i processen, de er. Fx kunne alle de elever, der var med i avisprojektet i 9. klasse, redegøre for deres emnevalg og for deres arbejdsproces, ligesom de kunne forklare de grundbegreber, de benyttede i arbejdet (fx research, fakta bokse, reportage).

Dette understøttes af, at lærerne har fokus på at vælge undervisningsformer, som er varierede og gør det muligt for alle elever at være aktive. I alle de overværede lektioner kombineres lærergennemgang således med elevaktiverende undervisning som eksempelvis værkstedsundervisning, projektarbejde samt opgaveløsning alene eller i par. Lærerne er endvidere gode til at anvende metoder og materialer, der styrker elevernes deltagelse og deres muligheder for at være medskabere af undervisningen. Nogle eksempler:

- 'Impro conversation' i engelsk (6. klasse).
Eleverne skal to af gangen improvisere en engelsk samtale. Start replikkerne er givne og eleverne trækker løbende kor med replikker, som de skal flette ind i samtalen. En god, dynamisk måde at træne mundtlig engelsk, som automatisk tilpasses elevernes niveau.
- Gange bingo i matematik (4. klasse).
Eleverne skriver otte tal på et stykke papir. Læreren opråber forskellige gangestykker, og hver gang eleverne har de rigtige svar, kan de strege dem ud. Den elev, der først har alle svar får bingo. Eleverne får gennem spillet mulighed for at repetere deres tabeller på en sjov og aktiverende måde.

I forbindelse med klasseundervisning er lærerne generelt gode til at gå i dialog med eleverne og gøre undervisningen relevant for dem. Fx indledes samfundsfagsundervisningen i 9 kl. med en fælles drøftelse af, hvad der er sket af vigtige politiske begivenheder siden sidst (fx krisen i Krim). Tilsvarende startes matematikundervisningen i 4 kl. med en fælles drøftelse af 'målestok', som relateres til forhold eleverne har personlige erfaringer med; fx at finde vej efter et kort.

Undervisningsdifferentiering er en integreret del af undervisning, hvor blandt andet de varierede undervisningsformer gør det muligt for lærerne at differentiere sparring og støtte til eleverne. Fx ved at give ekstra sparring til elever med særlige behov eller ved at rotere mellem forskellige grupper af elever og sparre på deres konkrete opgaveløsning. Et eksempel er i matematik 4 klasse, hvor en stor gruppe elever har forstået hvordan de skal tegne med målestoksforhold, mens en mindre gruppe elever markerer, at de ikke har forstået metoden. Læreren beder de elever 'der ved hvordan de skal gøre' om at gå i gang. men 'de der har det svært' kan melde sig til en uddybet lærer gennemgang. Tre piger melder sig og efter 10 – 15 min ekstra gennemgang af læreren har de forstået metoden og går i gang med opgaven.

I flere undervisningssituationer er der dog tydelige faglige niveauforskelle mellem eleverne, hvilket blandt kommer til udtryk ved, hvor hurtigt forskellige elever løser de stillede opgaver. Udfordringen kan her være, at de dygtigste elever kommer til at kede sig, og de fagligt svage elever ikke når at komme igennem alle opgaver. Et eksempel er engelsk i 6 kl. hvor en gruppe elever hurtigt bliver færdigt med de stillede opgaver og derefter – efter aftale med læreren - sætter sig til at læse bøger efter eget valg. Mens en anden gruppe elever kun når en del af opgaverne og derfor heller ikke når igennem alt det stof, der er gennemgået.

Generelt synes IT bedre integreret end ved sidste tilsynsbesøg. IT anvendes som én blandt andre læringsressourcer, afhængig af den konkrete undervisningssituation. I nogle forløb anvendes IT som primær ressource. Det gælder fx forløb om produktion af avis om Berlin Studietur i 9. klasse, hvor eleverne dels bruger et online program fra Politiken til at strukturere og layoute avisen, dels bruger nettet til at researche efter baggrundmaterialer. I andre forløb som en dynamisk læringsressource (fx til filmproduktion i engelsk, finde manual til origami i værkstedsfag).

Eleverne medbringer selv IT udstyr i form af pc eller tablet. IT udstyr er en del af nogle undervisningslokaler, men ikke alle, hvilket i nogle tilfælde kan sætte begrænsninger for inddragelsen af IT. Fx er der ikke projektorer i alle undervisningslokaler, og det betyder at elevproduktioner som eksempelvis film kun kan vises på tablet eller computerskærm.

Særligt fokusområde: Fordybelsesuger

Skolen afholder årligt 9,3 fordybelsesuger. Sigtet med fordybelsesugerne er at give rum til længerevarende forløb, hvor eleverne kan gå i dybden med et emne. Det kan både være enkeltfaglige emner (fx matematikdage) eller tværfaglige forløb, som primært er organiseret som projekt- eller værkstedsundervisning. Ofte etableres der hold på tværs af de enkelte klasser. Fordybelsesugerne afholdes i afdelingerne på nær en uge, som er fælles for hele skolen (med 'kroppen' som tema). Der er udarbejdet undervisningsplaner for alle forløb, der beskriver de faglige mål for forløbene.

I forbindelse med tilsynet blev der overværet undervisning i forbindelse med de såkaldte 'juleuger', der afholdes de to uger op til jul. Juleugerne bruges ofte til fordybelse indenfor de kreative fag – men også til at bringe kreative fag i spil med mere boglige fag. På indskolingen har juleugerne dannet ramme om en fælles teaterforestilling samt et Luciaoptog. Mens mellemtrinnet har brugt ugerne til at etablere

værksteder indenfor de kreative fag (origami, håndarbejde, billedkunst, musik). Eleverne angiver her på et prioriteringsskema hvilke værksteder, de ønsker at komme på, og skolen søger så vidt muligt at imødekomme elevernes ønsker.

Overbygningen har valgt at bruge dette års juleuger til at opsætte en teaterversion af Hans Scherfigs 'det forsømte forår', hvor eleverne i grupper skal skrive og opføre scener, der skildrer hvordan historien ville udspille sig i 1930erne, 40erne, 50erne, 60erne, 70erne, 80erne, 90erne og 00erne. Også her har eleverne via et prioriteringsskema angivet hvilken funktion de ønskede i forhold til forestillingen – fx skuespil, manuskript, kostymer, scenografi etc.

Der blev i forbindelse med tilsynet gennemført et interview med afdelingslederne om deres erfaringer med fordybelsesugerne. Afdelingslederne påpegede her, at et vigtigt sigte med fordybelsesugerne er, at muliggøre andre former for holddannelse end klassen. Det styrker samarbejdet og fællesskabet på tværs og udvikler elevernes sociale kompetencer. Samtidig giver den projekt- og værkstedsbaserede undervisning mulighed for at nedbryde gængse relationer (fx i klassen) og opbygge nye med fokus på opgaven. Det kom tydeligt til udtryk i den observerede undervisning, hvor eleverne generelt virkede fokuserede og engagerede i at løse deres respektive opgaver, og ligesom de tog et stort ansvar for at få de forskellige opgaver løst.

Samtidig giver fordybelsesugerne eleverne mulighed for at påtage sig nye roller. Fx påtager de ældre elever sig ofte en lederrolle i forhold til at få processen til at fungere. Desuden giver det nye muligheder for undervisningsdifferentiering, hvor elever med særlige behov kan få særlige opgaver. Fx har de elever i overbygningen, der har vanskeligheder ved at indgå i en teaterforestilling, fået en særlig rolle som dokumentationsgruppe, der skal dokumentere processen bla gennem brug af IT, som mange af disse elever er dygtige til. På den måde kan fordybelsesugerne give disse elever mulighed for at opdage og udfolde særlige kompetencer.

Fordybelsesugerne giver desuden mulighed for at arbejde med 'faktisk tværfaglighed', hvor man mødes om en opgave og så inddrager de kompetencer og fag, der skal til for at løse den. De juleuger, som blev observeret i forbindelse med tilsynet, inddrager således ikke bare de kreative fag, men også de boglige fag. Fx indgår dansk som et centralt fag i Scherfig forestillingen på overbygningen, mens værkstedet omkring origami på mellemtrinnet også inddrager matematiske færdigheder som geometri og trigonometri.

Samtidig giver fordybelsesugerne også eleverne mulighed for at arbejde med nogle af de mere tværgående kompetencer, som der bla. lægges vægt på i skolens vision. Fx trænes elevernes projektkompetencer, når de skal arbejde fokuseret med en opgave og et emne frem mod at nå en bestemt deadline eller kumulation. Tilsvarende giver processen omkring prioritering og valg af hold eleverne erfaring med at træffe faglige valg og træner derved elevernes valgkompetence. Samtidig er lærernes udbud af værksteder og forløb også med til at rammesætte elevernes valg, og eleverne skal derfor også lære at håndtere, at ikke alle får deres førstevalg.

I fordybelsesugerne er fokuset fordybelse – som modvægt til den fagopdelte undervisning. Det betyder også, at alle elever ikke lærer det samme, idet deres læring afhænger af de emner og opgaver, som de fordyber sig i. Alle forløb er dog bygget op omkring en overordnet paraply, som de forskellige grupper arbejde indenfor. Fx en fælles teaterforestilling eller udstilling med efterfølgende auktion. Eleverne får på den måde erfaring med at arbejde sammen om at lave et fælles produkt, som skal præsenteres for andre.

Det giver lærerne en særlig rolle, fordi de først og fremmest skal facilitere en proces og understøtte eleverne i at løse opgaven. Både ved at give dem tid til at lære – også af deres fejl, men også ved at give feedback og støtte, når det er nødvendigt. Det betyder, at lærerne både skal give bevidst plads til, at eleverne kan gøre sig deres egne erfaringer, men samtidig også skal kvalificere elevernes arbejde og relatere det til det fælles produkt. Det kom bla. til udtryk i den overværede undervisning på overbygningen. Her startes og slutes hver dag med en fælles opsamling og afslutning, hvor der gøres status over de forskellige gruppers arbejde, hvor eleverne kan bede om hjælp og hvor lærerne kan kvalificere elevernes valg. Fx ved at spørge en gruppe hvilke rekvisitter, der er mest nødvendige, sådan at de kan fokusere deres arbejde på at skaffe dem.

Fordybelsesuger, som i dette tilfælde juleugerne, er således med til at sikre faglig fordybelse såvel som en bred og alsidig læring hos eleverne. Afdelingslederne pegede i forlængelse heraf på en række udviklingsområder, som det fremadrettet kunne være relevant at arbejde videre med, hvis kvaliteten af ugerne skal styrkes yderligere:

- Det kan overvejes at lave forløb, hvor det i højre grad er elevernes interesser, der danner afsæt for hvilke konkrete aktiviteter, der udbydes, sådan at eleverne får større medbestemmelse i forhold til planlægningen af aktiviteterne (jvf. sidste års anbefalinger).
- Fordybelsesugerne kan i endnu højere grad bruges til at styrke de kompetencer, der er særlige for Byens skole (fx projektkompetencer og fællesskabskompetencer) – og kan dermed understøtte arbejdet med at implementere visionen om 'væksthus for de nysgerrige'.
- Videndelingen både i og på tværs af afdelingerne kan styrkes. Fx i forhold til hvordan lærerne bedst faciliterer elevernes proces, sådan at de både får mulighed for at gøre sig deres egne erfaringer og samtidig også får feedback og støtte til deres arbejde.
- Fokus på at finde eksemplariske temaer, som involverer flere forskellige fag og kompetencer og som har et tydeligt formål. Overbygningens tema med 'Det forsømte forår' er et godt eksempel på dette.

Samlet vurdering

Samlet set er der ikke tvivl om, at undervisningen på Byens skole står mål med hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Der arbejdes systematisk med Fælles mål, både i årsplanerne for de enkelte fag og i de konkrete undervisningsforløb, samtidig med at målene kobles og oversættes til skolens værdigrundlag og pædagogiske profil. I den overværede undervisning synes der desuden at være stor sammenhæng mellem undervisningsplaner og den faktiske undervisning. Det er derfor vurderingen, at elevernes standpunkter i de fag, tilsynet skal omfatte (dansk, matematik og engelsk) står mål med trinmålene i Fælles mål.

Undervisningsformerne og deltagelsen i skolens fællesskab betyder desuden, at eleverne aktivt opdrages til frihed og folkestyre. De fælles samlinger, brugen af aktiverende undervisningsformer samt inddragelsen af elevernes erfaringer er alle forhold, som betyder, at eleverne deltager aktivt og lærer at tage stilling og fremføre deres synspunkter. Samtidig lægges der i undervisningen vægt på, at eleverne får mulighed for at sætte deres eget liv i forhold til børns liv andre steder. Fx afsluttes de kreative juleuger på mellem trinnet med, at elevernes produktioner sælges på auktion til fordel for børn i Syrien.

Anbefalinger til videre udvikling

Der kan endvidere på baggrund af tilsynet indkredses nogle områder, hvor skolen med fordel kan arbejde med at udvikle sin virksomhed. Der er alene tale om forslag til videre udvikling – idet undervisningen på de nævnte områder allerede står mål med, hvad der kræves i folkeskolen.

Forslag til videre udvikling:

- Beskrive indhold og progression i forhold til de tværgående kompetencer, som der arbejdes med på skolen og som knytter sig til skolens vision og profil. Både i de enkelte fag og i forbindelse med de tværfaglige fordybelsesuger Eksempler på tværgående kompetencer er: projektkompetencer, fællesskabs/samarbejdskompetencer, kreative kompetencer og medbestemmelse/valgkompetencer. Sidstnævnte kompetence kan bla. styrkes ved, at øge elevernes muligheder for at være medbestemmende i valg af emner; fx i forbindelse med fordybelsesugerne.
- Øget fokus på undervisningsdifferentiering. Dels set i lyset af det øgede fokus på inklusion, dels som følge af større faglig spredning blandt eleverne. Det kan blandt andet ske ved at styrke mulighederne for holddannelse på tværs af klasser. Fx ved at have 'faglige bånd' og værksteder, hvor eleverne kan træne grundfærdigheder med afsæt i deres niveau, eller ved at indtænke undervisningsdifferentiering i arbejdet med lektiecafe og lektieintegreret undervisning. Tilsvarende kunne et fokusområde være at udvikle nye former for feedback, der følger op på elevernes individuelle læreproces og hjælper dem med at kunne tage næste skridt.
- Formulering af en fælles strategi for anvendelse af IKT. Strategien bør dels forholde sig til hvordan infrastrukturen skal udbygges i de kommende år; blandt andet forhold til netværksadgang, projektorer og udstyr i klasselokalerne. Dels til hvordan skolen fremadrettet vil arbejde med at udvikle elevernes IT- og mediekompetencer, både i de enkelte fag og i forbindelse med tværfaglige projekter. Endelig bør strategien forholde sig til kompetenceudvikling af lærerne.
- Bedre lydisolering i forbindelse med mellemtrinnets område, sådan at både klasse- og fællesområder kan benyttes til undervisningen, uden at eleverne forstyrres af hinanden.